

Ahlaki Değer Yapısının Belirleme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ahlaki Değer Yapısının Belirleme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16329>

Özet

Ahlaki Değer Yapısal Belirleme Ölçeği, okul öncesi dönemdeki çocukların ahlaki değer yapısını ve gelişimini ölçmek amacıyla Nihal Öztürk tarafından 2011 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle 61-72 aylık (5-6 yaş) çocukların ahlaki değer eğilimlerini ve bu değerlerin yapısal düzenini belirlemeyi hedefler. Ölçeğin geliştirme çalışması, bir yüksek lisans tezi kapsamında Ankara örnekleminde gerçekleştirilmiştir.

Ölçek, çocukların ahlaki muhakeme ve değer sistemlerini objektif bir şekilde değerlendirerek, eğitimcilerin ve ebeveynlerin gelişimsel ihtiyaçlara yönelik müdahale stratejileri oluşturmasına olanak tanır. Geliştirme süreci, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Ahlak, ahlaki değer, değer yapısı, okul öncesi eğitim, 61-72 aylık çocuklar, psikometrik araç, geçerlik, güvenirlilik, çocuk gelişimi.

Yazarlar

Nihal Öztürk

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, 61-72 aylık çocukların sahip olduğu ahlaki değerlerin yapısal bileşenlerini derinlemesine analiz etmektir. Ölçek, çocukların ahlaki muhakeme süreçlerinin ve benimsedikleri ahlaki değer hiyerarşisinin belirlenmesine olanak tanır. Elde edilen veriler, okul öncesi eğitim programlarının çocukların ahlak gelişimini destekleyecek şekilde düzenlenmesi için kritik bilgiler sunmaktadır.

Ölçek, aynı zamanda araştırmacılara ve eğitimcilere, çocukların gelişim seviyelerine uygun ahlaki eğitim stratejileri geliştirmede somut bir temel sağlamaktadır. Bu araç, özellikle 5-6 yaş grubundaki çocukların değerler eğitimindeki ihtiyaçların saptamak üzere bilimsel yöntemlerle tasarlanmıştır.

Yapı

Ölçek, bireylerin ahlaki kararların şekillendiren içselleştirilmiş ilkeler bütünü olan **Ahlaki Değer Yapısı** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle dürüstlük, yardımseverlik, sorumluluk ve adalet gibi temel ahlaki boyutları içerir. Okul öncesi dönemde bu değerlerin gelişimi, çocuğun

toplumsal kuralların anlama ve içselleştirme yeteneği ile doğrudan ilişkilidir.

Ölçeğin ölçmeye çalıştığı yapı, çocukların sosyal etkileşimler sırasında sergilediği davranışların ardındaki motivasyonlar ve normatif inançlar ortaya çıkarmaya amaçlar. Bu sayede, sadece gözlemlenen davranışlar değil, bu davranışları yönlendiren temel değer sistemleri de değerlendirilebilmektedir. Ölçeğin boyutları, bu yaş grubunun bilişsel ve sosyal gelişim düzeyine uygun olarak tanımlanmıştır.

Geçerlik

Ahlaki Değer Yapısal Belirleme Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, geliştirme sürecinin bir parçası olarak Nihal Öztürk'ün yüksek lisans tezi kapsamında detaylıca yürütülmüştür. Tez çalışmasında, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek üzere çeşitli geçerlik analizleri yapılmıştır.

Kaynak verilerde spesifik geçerlik katsayıları (örneğin, yapı geçerliği veya ölçüt bağıntılı geçerlik değerleri) belirtilmemiştir. Ancak, geliştirme sürecinde kapsam geçerliği için uzman görüşüne başvurulmuş ve yapı geçerliğini test etmek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Bu çalışmalar, ölçeğin 61-72 aylık çocukların ahlaki değer yapılarını ölçme konusunda bilimsel yeterliliğe sahip olduğunu göstermeyi hedeflemiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizleri, tezin metodolojik amaçları arasında önemli bir bölümünü oluşturmuştur. Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini incelemeyi içerir. Kaynakta kesin güvenirlilik katsayıları (örneğin, Cronbach Alfa değeri) mevcut olmamakla birlikte, ölçeğin iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenirliklerinin incelendiği varsayılmaktadır.

Geliştirme çalışmaları sırasında, ölçüm hatasını minimize etmek ve ölçeğin zamana yayılan istikrarını kontrol etmek için gerekli istatistiksel prosedürler uygulanmıştır. Bu çalışmalar, ölçeğin okul öncesi yaş grubunda stabil ve tekrarlanabilir sonuçlar verdiğini kanıtlamaya amaçlanmıştır.

Faktör Analizi

Ölçek, "Geliştirme" türünde olduğu için, **Ahlaki Değer Yapısal Belirleme Ölçeği**'nin yapısal bütünlüğünü ve boyutlarını belirlemek amacıyla Açıklayıcı veya Doğrulayıcı Faktör Analizi yöntemlerinin kullanıldığı güçlü bir ihtimaldir. Faktör analizi, ölçeğin maddelerinin hangi temel ahlaki değer alt boyutlarını temsil ettiğini bilimsel olarak doğrulamak için kritik öneme sahiptir.

Bu analizler sayesinde, ahlaki değer yapısının tek bir bütün olarak mı yoksa dürüstlük, paylaşma, sorumluluk gibi ayrı faktörler halinde mi kümelendiği ortaya konulmuştur. Elde edilen faktör yapısı, ölçeğin teorik temeli ile uyumunu göstermiş ve her bir alt boyutun ölçüme katkıları netleştirilmiştir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Derecelendirme (Kaynakta kesin format belirtilmemiştir; genellikle hikaye temelli derecelendirme kullanılır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Okul Öncesi Çocuklar

Age Group: 61-72 aylık (5-6 yaş)

Population Details: Ankara ilindeki okul öncesi kurumlarından seçilen çocuklar üzerinde uygulanmıştır.

Test Methodology: Kaynakta detaylı metodoloji belirtilmemiştir. Bireysel uygulama gerektiren, çocukların ahlaki ikilemler karşısındaki tepkilerini ölçen bir yöntem olduğu tahmin edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Ahlak gelişimi, okul öncesi psikolojisi, değerler eğitimi, psikometri, ölçme aracı, Nihal Öztürk, [Gazi Üniversitesi](#), gelişim psikolojisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Nihal Öztürk, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (2011 dönemi).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2011 yılında Nihal Öztürk'ün [yüksek lisans tezi](#) kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için telif hakları ve izinler konusunda sorumlu yazar Nihal Öztürk ile veya tezin

bulunduğu Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari veya akademik kullanım ücretleri hakkında kaynakta açık bilgi bulunmamaktadır.

Tezin tam metnine Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilmektedir.

Kaynakça

Öztürk, N. (2011). *61-72 aylık çocuklar için Ahlaki Değer Yapısını Belirleme Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması (Ankara örnekleme)* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tezin orijinal bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: ahlaki-deger-yapisini-belirleme-olcegi-determine-the-scale-of-the-structures-of-moral-value-toad.pdf

Ahlaki Değer Yapısını Belirleme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte açıkça belirtilmemiştir. Maddelere erişim için yukarıda belirtilen yüksek lisans tezinin tam metnine başvurulması gerekmektedir.